

† Prof. Univ. DR. IRINEU POPA
Arhiepiscopul CRAIOVEI și Mitropolitul OLȚENIEI

IISUS HRISTOS ESTE ACELAȘI, IERI ȘI AZI ȘI ÎN VEAC

Copyright © Toate drepturile sunt rezervate autorului.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**IRINEU POPA, arhiepiscopul Craiovei și mitropolitul Olteniei
Iisus Hristos este Același, ieri și azi și în veac / I.P.S. prof. univ.
dr. Irineu Popa - Craiova : Editura Mitropolia Olteniei, 2010
Bibliogr.
ISBN 978-973-1794-31-0**

232.9

Imaginea exterioară de pe coperta lucrării – reprezentând Liturghia Îngerească, pictură de pe interiorul turlei Bisericii „Oota” din Craiova, Arhiepiscopia Craiovei, executată de familia Drăguțescu, între anii 1987 și 1988.

† Prof. Univ. DR. IRINEU POPA
Arhiepiscopul CRAIOVEI
Mitropolitul OLȚENIEI

IISUS HRISTOS ESTE ACELAȘI,
IERI ȘI AZI ȘI ÎN VEAC

Editura Mitropolia Olteniei
Craiova, 2010

CUPRINS

INTRODUCERE	1
TEOLOGIE ȘI ICOMONIE ÎN ÎNTRUPAREA FIULUI LUI DUMNEZEU	10
1. Sfânta Treime în marea taină a teologiei și a iconomiei Cuvântului lui Dumnezeu	10
2. Logosul în istoria umanității și umanitatea istorică în Logos	25
3. Umanitatea în taina iconomiei Întrupării Logosului	32
4. Înomenirea Fiului lui Dumnezeu în Vechiul Testament	37
5. Finalitatea revelației divine și a filosofiei grecești în Iisus Hristos, Logosul înomenit	56
6. Logosul înomenit și lucrarea Sa mântuitoare în Noul Testament	62
7. Logosul înomenit în relația Sa cu lumea în Prologul Sfântului Ioan Evanghelistul	70
8. Schimbarea la Față a Domnului în iconomia mântuirii	74
9. Hristos cel Răstignit și Înviat în hristologia Sfântului Apostol Pavel	80
10. Mântuitorul Iisus Hristos - „al doilea Adam” sau Adam cel nou	84

11. Logosul înomenit recapitulează pe toți oamenii înumanitatea Sa	98
12. Comuniunea veșnică cu Hristos în Duhul Sfânt	115
13. Denumirile Fiului lui Dumnezeu înomenit	120
a. Apelativul „Fiului Omului”, în Sfintele Evanghelii	122
b. Denumirile „Fiul lui David” și „Fiul lui Dumnezeu” la Sfinții Evangeliști Matei, Marcu și Luca	134
c. Expresia împărătească Osana, folosită de mulțimi la Intrarea Domnului în Ierusalim	140
d. Numirea Mesia, Cel prezis de prooroci, Care S-a Întrupat la „plinirea vremii”	143
e. Denumirile Emanuel și Domn - <i>Kupioç</i> ale Fiului lui Dumnezeu înomenit	148
f. Denumirea „Mielul lui Dumnezeu” în Sfintele Scripturi	150

II

FORMAREA VOCABULARULUI ȘI A TERMINOLOGIEI
HRISTOLOGICE

152

1. Analiza metafizică a ființei la Aristotel și receptarea ei în gândirea teologică a Sfântului Grigorie de Nyssa	162
2. Câteva considerații asupra vocabularului hristologic la Sfântul Chiril al Alexandriei	178
3. Vocabularul hristologic la Sfântul Ioan Damaschin	184

III

PERSOANA MÂNTUITORULUI HRISTOS ÎN GÂNDIREA
PĂRINȚILOR ȘI DASCĂLILOR BISERICII

188

1. Înțelesul teologic al Persoanei Mântuitorului Hristos la Origen	190
---	-------	-----

2. Persoana Mântuitorului Hristos în gândirea ereticului Arie și a urmașilor lui	196
3. Hristologia Sfântului Atanasie cel Mare	200
4. Persoana Mântuitorului Hristos în gândirea lui Apolinarie	206
5. Eunomiu și Apolinarie în tratatele Sfântului Vasile cel Mare și ale Sfântului Grigorie de Nyssa	210
6. Trecerea de la Logos-sarx la Logos- anthropos în învățătura hristologică a Părinților Capadocieni	215
7. Mântuitorul Iisus Hristos, Logosul înomenit în gândirea Sfântului Chiril al Alexandriei	235
8. Fiul lui Dumnezeu înomenit și euharistic în cugetarea Sfântului Chiril al Alexandriei și a lui Nestorie	243
a. Raportul dintre Trupul dătător de viață euharistic și trupul istoric al lui Hristos	252
b. Persoana Fiului lui Dumnezeu înomenit în definiția dogmatică de la Calcedon	256
 IV		
HOTĂRÂRILE SINOADELOR ECUMENICE DE LA EFES ȘI CALCEDON PRIVITOARE LA DEFINIREA DOGMEI		
HRISTOLOGICE		263
1. Proclamarea dogmei hristologice la Sinodul de la Calcedon	275
2. Tomosul Papei Leon adresat Patriarhului Flavian și importanța lui hristologică	283

3. Hristologia Calcedonului, după sinodul de la Calcedon	288
---	-------	-----

V

HRISTOLOGIA ÎMPĂRATULUI IUSTINIAN ȘI A SINODULUI
AL V-LEA ECUMENIC 308

1. Edictul Împăratului Iustinian despre Adevarata Credință Ortodoxă	322
--	-------	-----

VI

ÎNVĂȚĂTURA HRISTOLOGICĂ A PĂRINȚILOR DUPĂ
SINODUL V ECUMENIC 337

1. Hristologia Sfântului Sofronie al Ierusalimului	337
---	-------	-----

a. Logosul înomenit dă lucrării Sale omenești o altă temporalitate	347
--	-------	-----

2. Hristologia Sfântului Maxim Mărturisitorul	361
--	-------	-----

a. Sinteză celor cinci medieri realizate de Logosul înomenit	378
--	-------	-----

b. Cuprinderea omului în Hristos în vederea îndumnezeirii lui și a sfințirii cosmosului	412
---	-------	-----

3. Gândirea hristologică a Sfântului Ioan Damaschin și a Sfântului Teodor Studitul	429
---	-------	-----

a. Tematica Hristologică a Sfântului Ioan Damaschin	431
---	-------	-----

b. Iisus Hristos prototip al icoanei sale în hristologie	443
--	-------	-----

VII CONCLUZII GENERALE	456
---	-----

VIII

BIBLIOGRAFIE	466
---------------------	-----